

אמר לו רבא: בת רב חסדא, קים לי בגווייה שאינה משקרת. אך מר, לא קים לי בגווייה.

אמר רב פפא: השתא דאמר מר [רבא] — "קים לי בגווייה" מילתא היא, כלומר — אפשר לפסוק הלכה מכח "קים לי בגווייה"⁽⁸⁵⁾, אם כן כגון אבא מר ברי, [בני, אבא] דקים לי בגווייה שאינו משקר, קרענא שטרא אפומיה.

ומקשינן: קרענא סלקא דעתך? הלא בודאי שאין לקרוע את השטר אלא על ידי שני עדים?

אמר לו רבא: האם איכא איניש אחרינא בהדיה דמר? ובלא עד נוסף אינך נאמן להרע את השטר⁽⁸³⁾.

אמר לו רב פפא: לא.

אמר לו רבא: אף על גב דאיכא מר, בכל זאת עד אחד לאו כלום הוא⁽⁸⁴⁾, אפילו להרע את השטר.

אמר לו רב אדא בר מתנא: ולא יהא רב פפא כבת רב חסדא? ומדוע אינו נאמן לפחות כמותה, לענין שבועה?

דאיכא מר עד אחד לאו כלום הוא". וכתב הרש"ש, שכן נראית גרסת התוספות, כיון שהעמידו שהיה רב פפא קרוב, ולכן פסלו רבא אפילו לשבועה שכשר בה עד אחד.

85. כתב הר"ף בשם גאון אחד — שבזמן הזה אין הדיין יכול לפסוק מכח "קים לי", כיון שלא בריר לן גורי "קים לי". ומכל מקום אם נראה לדיין שאחד מן הצדדים משקר מעכבים את הדין עד שיתברר הדבר.

והרמב"ם (פרק כד' מהל' סנהדרין הל' א') כתב — "יש לדיין לדון בדיני ממונות על פי הדברים שדעתו נוטה להן שהן אמת, והדבר חזק בלבו שהוא כן, אף על פי שאין שם ראיה ברורה. ואין צריך לומר אם היה יודע בודאי שהדבר כן שהוא שהוא דן כפי מה שידוע.....אם כן, למה הצריכה תורה שני עדים? שבזמן שיבואו לפני הדיין שני עדים ידון על פי עדותן אע"פ שאינו יודע אם באמת העידו או בשקר".

והקשה בספר נתיבות המשפט (הלכות דיינים, סימן טו' סק"ב), אם כן מדוע אין עד נעשה דיין, הלא ודאי שאם ראה הדיין בעצמו הוי אומדנא חזקה?

להשבע משלמת", אך לא התחדש כאן חיוב תשלומין חדש מכח בת רב חסדא. ולכן הפך רבא את השבועה על שכנגדה.

83. התוספות העמידו, דאיירי כשהיה רב פפא קרוב, ולכן לא האמינו רבא כעד אחד אפילו לגבי שבועה.

והקשה הרש"ש — אי איירי כשהיה קרוב, אם כן אפילו אם יבא עד נוסף לא מהני, שהרי כתבו התוספות במסכת מכות (דף ו' ע"א) שאם נמצא אחד מהם קרוב או פסול עדותן בטלה, ואפילו שלא העידו בתוך כדי דיבור?

ואין לחלק ולומר — שדוקא היכן שצריך שני עדים עדותם בטלה, אבל לגבי שבועה שמספיק לחייבה על ידי עד אחד לא אמרינן שאם נמצא אחד מהם קרוב עדותן בטלה, כיון שכתבו התוספות במסכת מכות (שם ד"ה אמר רבי יוסי) שזו סברת רבי יוסי לחלק בין עדותממן לעדות נפשות, אבל רבי שההלכה כמותו, חולק עליו, וסובר שאף בעדות ממון עדותן בטלה, ואם כן לא סבר חילוק זה. ואם כן אכתי קשה מה יועיל צירוף עד אחד עמו? וצ"ע.

84. הר"ף והרא"ש לא גרסו "אמר לו רבא אע"ג